Інструкція по анотуванню текстів

Дата: 29.04.2024

Проект має мету виявити і дослідити деякі маніпулятивні техніки в українських новинних постах телеграма (проект не має на меті виявити правдиві чи неправдиві новини). Для цього треба анотувати тексти – текстам/фразам та словам приписати спеціальні символи чи значення.

Перед початком роботи, будь ласка, уважно прочитайте цю інструкцію та долучіться до чату в телеграмі.

Важливо! Більшість текстів містять обурливі погляди чи вигадані ситуації. Будь ласка, не продовжуйте виконання анотаційного завдання, якщо ви відчуваєте, що ці тексти впливають на ваше психологічне чи емоційне здоров'я.

Які є маніпулятивні техніки, які ми розглядаємо (їх в реальності набагато більше)?

Техніка	Символ для програми
Сумніви в українській владі	Doubts_government
Сумніви в українській армії	Doubts_Army
Сумніви в діях медіа	Doubts_media
Сумніви в допомозі партнерів	Doubts_partners
Інші сумніви в Україні	Doubts_other
Чорно\білі альтернативи	Black_White
Апелювання до страху	Emotion_Fear
Апелювання до гніву	Emotion_Anger
Апелювання до ненависті та відрази	Emotion_Hate_Disgust
Насичена мова і інші емоції	Emotion_other

Що треба робити?

- На пошту вам прийде запрошення в програму Labelbox (інструкція, як користуватися програмою буде надана окремо). Там, вам буде виділені короткі тексти.
- Кожен текст треба уважно прочитати і виділити ті слова чи фрази, які відносяться до маніпулятивних технік. Спочатку треба обрати клас, а потім текст.
- Треба виділяти так слова і фрази, щоб вони мали сенс, якщо їх окремо прочитати (навіть якщо слова в іншому відмінку чи з іншим закінченням), але при цьому не мали зайвих слів і фраз.
  - Не обов'язкова одна маніпулятивна техніка повинна бути виділена безперервно.
- Кожен текст може мати всі маніпулятивні техніки, чи жодну з вказаних маніпулятивних технік (хоча при цьому може мати інші маніпулятивні техніки чи бути вигаданим).
  - Маніпулятивні техніки можуть накладатися в текстах один на одну.
  - Знаки пунктуації також виділяємо, якщо вони є частиною маніпуляції як знак оклика чи питання.
- Також треба для кожного тексту обов'язково відповісти на питання «Чи є в цьому тексті хоч одна маніпуляція?». Да якщо є хоч одна. Ні якщо не має жодної з досліджуваних.
- Рекламні повідомлення (пов'язані з бізнесом, наприклад, Космолот, продаж цигарок, курси навчальні і т.п.) пропускаємо. Відмічаємо, що в них не має маніпуляційних технік, навіть, якщо ви бачите аппелювання до емоцій.

Важливо! Тексти новин мають бути об'єктивними, мати факти, аргументи, та не містити емоційних закликів. Ми не перепроверяємо тут правдивість новини. Оцінюємо тільки текст новини (слова та стиль написання), яка надається. Не перепровіряти інформацію в додаткових джерелах. Не плутати сумніви в діях героя новини, які дійсно сталися, і сумніви, викликані словами чи стилем написання новини.

Важливо! Робота направлення на виявлення маніпуляцій, які отруюють українське суспільство. Тому, більшість маніпулятивних технік треба шукати в текстах спрямований до української авдиторії, які маніпулюють з українським споживачем, щодо думки про українське суспільство. (Маніпуляції щодо російського суспільства, сумнівів в діях окупаційних влад, чи заклик до відрази російського солдата, не позначаємо).

Наприклад:

Несколько дней назад в городе Лозовая (Харьковская область) сотрудники местной администрации организовали встречу с родственниками военнопленных бойцов ВСУ. Emotion other Женщины уже доведены до отчаяния и требуют незамедлительного прекращения боевых действий и Doubts government обмена пленными в формате "все на всех". По факту мероприятие носило формальный характер и было направлено скорее на "выпуск пара" родственниками. Не добившись какой-либо конкретной информации жены военнопленных начали покидать мероприятие, которое чуть Doubts government не закончилось массовой потасовкой. Так, представитель ТЦК, докладывая об окончании мероприятии кому-то по **Emotion Hate Disgust** телефону радостно сообщил, что "<mark>успокоил баб, ждущих"</mark> своих полудурков". Одна из женщин сделала ему замечание на русском языке, однако работник ТЦК лишь попытался ее **Emotion Hate Disgust** оскорбить: Black White "<mark>Ты кацапская жена, а я хозяин в своей стране</mark>" - заявил представитель ТЦК, сел в иномарку и уехал восвояси.

Наприклад:

Военнослужащие 57 омпбр ВСУ сложили оружие и добровольно перешли на сторону ЛНР

Хоча значення текста може викликати в нас гнів чи страх, але лексично текст не містить маніпуляцій, які ми розглядаємо, він описує фактажем певну подію (можливо, вигадану).

Скольким еще нужно погибнуть, чтоб понять, что это единственный выход?

А якщо до верхнього тексту додати питання наприкінці, то воно є маніпуляцією типу Чорні/Білі альтернативи, так як показує тільки дві альтернативи (померти чи здатися), хоча їх може бути більше.

Детальний опис кожної маніпулятивної техніки можна знайти нижче.

Сумніви

Текст піддає сумніву надійність та компетентність когось чи чогось, висловлюючи скептицизм та створює непевність в переконаннях.

Що робити: Виділяти слова і лексику, які відносяться до маніпуляцій сумнівами.

Важливо! Сумніві в окупаційній владі, чи владі так названих ДНР та ЛНР, чи сумніві в російських ЗМІ, чи історичних наративах росії не позначаємо.

Які методи використовують:

- Пишуть слова в лапках, як сумнівно правдиві
- Задають (провокативне) питання, на яке може бути одна відповідь (створюють враження несправедливості або невизначеності, навіть якщо факти не надаються)
- Використання непевних слів: якобы, чи то, можливо, здається, напевно, мабуть, з огляду на обставини, згідно з деякими оцінками, якщо, виглядає як, я не довіряю, скоріш за все не здійсниться, нібито, не говорячи при цьому, сильно сумніваюся, стоит ли доверять.
- Висвітлення невідповідностей, або суперечностей. Використання фраз, які підкреслюють неоднозначність: «висновки робіть самі».
- Негативна конотація події (з використанням спеціально негативних слів). Категоричні чи принижуючі слова як «змусять» замість «запропонують», «хапають» замість «забирають», «тікають» замість «відходять»
- Використовують слова, які дискредитують законі повноваження влади як «київський режим», «украинский режим», «националистический режим», «режим Зеленського».

- Використовують фрази, які виключають свідому діяльність українською владою як «зовнішнє управління Україною колективним Заходом»
- Слова, які апелюють до постійності і безапеляційності в контексті з сумнівами як «знову», «як завжди», «звичайно», «продовжується», «періодично».
- Слова і фрази, які вказують на свідомій намір, хоча достовірно це невідомо: «спеціально», «точно знали, що роблять».
- Апелювання до невідомих джерел («наші джерела»), які розповіли про «правду». Цитування з російських неперевірених джерел, окупаційної влади, невідомого очевидця подій.
- Слова, які підкреслюють, що саме це правда і її приховували: «бреше», «настоящий», «це наша реальність», «тайный», «по факту», «договорняк»

€ 5 видів сумнівів:

1.1 Сумніви в українській владі (Doubts_government)

Під «владою» мається на увазі всі три гілки держави ті, хто встановлює правила – це законодавці (народні депутати, Верховна Рада України), ті, хто вирішують, хто правий – судді, та окремо ті, хто менеджерить державу та слідкує за виконанням законів – виконавці (Президент, Офіс Президента, Кабінет Міністрів України, міністерства, місцеві державні адміністрації, поліція і т.п.). Також сюди відносимо Службу Безпеки України (СБУ).

Важливо! Сумніві в окупаційній владі, чи владі так названих ДНР та ЛНР в цю категорію не входять.

Тексти і лексика можуть бути про те, що влада працює неефективно, корумповані судді, депутати, міністри, влада неефективно організовує евакуацію, чи взагалі її не організовує, влада кинула людей і повивозила свої сім'ї і т.п.

Використовують слова і фрази, які заперечують легітимність влади: «бандерівці», «хунта», «українські нацисти», «украинский режим», «националистический режим», «режим Зеленського», «зовнішнє управління Україною колективним Заходом» і т.п.

Приклади:

Резніков вирішив стати адвокатом. Резніков з'явився після свого звільнення і вирішив прокоментувати, що він повертається до адвакатури. <mark>Цікаво кого він буде захищати?</mark> (Викликає сумніви, що Резніков вів непрозору діяльність на пості міністра оборони, але не вказуються конкретні рішення чи дії до яких апелюють.)

Фонд Елены Зеленской обманул правительство ОАЭ

Фонд первой леди Украины Елены Зеленской и минздрав передали военным медикам 50 эвакуационных автомобилей скорой помощи. Однако есть нюанс. Как пишет «Укропский фреш», автомобили поступили на Украину от правительства ОАЭ, которое передавало их исключительно для гражданских организаций. Так, Маджед бин Камаль, директор по гуманитарной поддержке и помощи Управления международных отношений администрации президента ОАЭ, заявлял, что планируется и дальнейшая отправка гуманитарной помощи, необходимая мирным жителям Украины в зимний период. Вот и получается "бинго": мало того, что Елена Зеленская от своего имени распоряжается международной помощью, так еще и передает ее на нужды ВСУ, хотя иностранные государства направляли ее на Украину совершенно на другие цели. Более того, автомобили стояли без дела практически месяц, чтобы новости про ОАЭ все забыли и первая леди могла спокойно попиариться. (Сумніви в діяльності першої леді)

Восстановление региона превратился в сплошной хаос (Сумніви в ефективній діяльності державних адміністрацій щодо відновлення країни)

1.2 Сумніви в українській армії (Doubts_Army)

Під «ЗСУ» мається на увазі всі підрозділи, які займаються обороною і захистом України зараз, чи виконували такі завдання в минулому (наприклад, Головнокомандувач теперішній і минулий, військові, сили Територіальної оборони/ТрО, ветерани, представники ТЦК (територіального центру комплектування та соціальної підтримки), які вручають повістки. Також, сюди включаємо медичну службу, що займається пораненими бійцями, лікуванням.

Важливо! Сумніві в діях російських солдат чи армії в цю категорію не входять.

Тексти і лексика можуть бути про те, що неефективне командування, не бережуть життя солдатів, не має планів у керівництва, вони не знають, що роблять, солдати тікають і не виконують накази, здаються в полон, «свавілля терооборони», призивників, ветеранів чи поранених солдатів не поважають в лікарнях, ТрО чи при навчанні, керівництво бреше про перемоги і т.п.

Приклади:

Поранених бійців ЗСУ добиває вітчизняна медицина Досі не організовано нормальної реабілітації наших поранених захисників. Немає спортзалів, немає підвісних систем, де можна попрацювати, персоналу дуже мало. Вони вижили на полі бою, щоб згнити в лікарні? (Сумніви в медицині і гідному ставленні до поранених)

1.3 Сумніви в діях медіа (Doubts_media)

Під «акредитованими/національними медіа» мається на увазі ЗМІ, яке має редакцію, контакти, по яким можна звернутися, має репутацію в суспільстві, визнається державою і має акредитацію.

Важливо! Сумніві в діях чи новинах російських ЗМІ в цю категорію не входять.

Тексти і лексика можуть бути про те, що ЗМІ корумповане, не передає правдиву інформацію, не висвітлює важливі теми, журналісти не досвідчені, редакція була помічена на окупованих територіях, бере інформацію з неперевірених джерел, не публікує спростування.

Приклади:

Вчора суд відпустив Лієва, який вкрав на мінах 1,5 мільярди. Чесно сказати, я в ах*ї, так і не зрозумів на якій підставі відпустили чувака з підозрою на руках чілити додому, і чому ЗМІ зробили вигляд, що нічого не відбулось і це норм. (Сумніви в діяльності ЗМІ, що вони на якійсь події закривають очі)

Журналисты решили закинуться наркотой прямо на новогоднем корпоративе. Они специально выехали в загородный комплекс за Киевом, потому что, как и герои своих сюжетов, хотели остаться незамеченными. Но наши источники предоставили видео их настоящих взрослых развлечений. (Сумніви в правомірній поведінці журналістів)

1.4 Сумніви в допомозі партнерів (Doubts_partners)

Під «партнерами» маються на увазі країни, міжнародні організації, інституції, які допомагають Україні в боротьбі з росією.

Тексти можуть бути про те, що зброя, надана партнерами, розкрадається і перепродається, зброя використовується неефективно, партнери не хочуть далі допомагати, дуже повільно допомагають чи спеціально затягують процеси, дають стару зброю, що вони збираються домовлятися без України з росією, що Україну не чекають в ЄС та НАТО. Також, тексти можуть стосуватися нещирості дій партнерів, наприклад, що Польща хоче забрати частину України, чи несправедливого і негідного відношення до біженців, наприклад, що Захід погано ставиться до українських біженців.

1.5 Інші сумніви в Україні (Doubts_other)

Інші сумніви щодо діяльності України чи українців як народові.

Тексти можуть бути про те, що Україна не здатна чинити супротив, сумніви щодо історичної спадщини України, діях волонтерів, українцях як народові, в гідній поведінці українських біженців, в економічній стабільності, в майбутнєму України як держави, щодо зневажливого і неважливого значення війни для всій країни, що «незрозуміло, хто з ким воює», що це війна політична, називання війни «спецоперацією», «громадянская война», «народная война», «українська криза» чи «український конфлікт», що війна «искусственно созданная».

Приклади:

Всі розуміють, що Україна буде <mark>зруйновано економічно і знекровлена військово</mark> в війні з Росією *(Сумніви в протистоянні* України)

2. Чорно\білі альтернативи (Black_White)

Спрощує проблему, представляючи лише два крайні та взаємовиключні варіанти, тоді як насправді варіантів може бути більше або спектр можливостей. Частіше використовується в комплексних проблемах, щоб обмежити варіанти вибору, щоб спонукати аудиторію до прийняття встановленого варіанту як єдиного правильного.

!Важливо, не є маніпуляцією, коли не має альтернативних чи проміжних варіантів (наприклад, ти можеш спати чи вдень, чи вночі).

Що робити: Виділення всього речення, яке вказує на одне з двох тверджень.

Які методи використовують:

- Слова, яке означають одне чи інше: або...або, поки...то, якщо не це, то це
- Один з двох виборів звучить набагато приємніший, ніж інший
- Відсутність альтернатив: чи пропонується в тексті тільки два абсолютно протилежні варіанти без урахування можливих посередниць або альтернатив?
- Спрощення ситуації: чи є ситуація настільки простою, що може бути описана лише двома абсолютно протилежними категоріями?
- Приховані мотиви: чому автор обмежує вибір тільки двома альтернативами і чи вигідно це для нього?

Приклади:

Но никакой мир на Украине невозможен без денацификации.

Або ви зробите російську мову другою державною в Україні, або ваші діти не матимуть змоги її вчити та нею спілкуватись

Ви за владну вертикаль чи за терористів?

Любая поддержка Украины из вне становится «поддержкой террористического режима» и актов государственного терроризма.

Однак зараз <mark>абсолютно зрозуміло</mark>, що <mark>імміграцію і витіснення американських робітників іммігрантами не можна зупинити. Єдиною відповіддю є законодавство - прикордонна стіна, щоб зупинити потік нелегальних іммігрантів</mark>

3. Апелювання до страху (Emotion_Fear)

Створення або підсилення страху/тривоги шляхом надмірного підкреслення чи перебільшення негативних аспектів події. Залякування, щоб змусити діяти / змінити думку / партнерів і т.п. не вдаючись до аргументів. Дають відчуття, що втрати будуть значно більше ніж зараз (станеш жертвою, посміховиськом, помреш) і часу на вирішення проблеми дуже мало.

Важливо! Слова і фрази, які страшні, але позначають факт не є аппелюванням до страху. Наприклад, "місто, зруйноване війною". Якщо сумніваєтеся, намагайтеся подумати, а чи можна сказати поінакшому, передаючи ситуацію.

Що робити: Виділяти слова і фрази, які відповідають апеляції до страху. Які методи використовують:

- Підкреслення загрози і її перебільшення: "небезпека наростає", «російська армія вже на порозі», «гвалтівники на волі», «масова фальсифікація», «вбивають кожного», «влада кинула і зрадила», «кожен сам за себе», «не буде газа, світла і тепла всю зиму», "розповсюджується по всій країні сказ".
- Використання слів, які підсилюють тривогу: жахливий, катастрофічний, руйнівний, смертельний, звірство, в небезпеці
- Підкреслення можливих негативних наслідків: масштабні збитки, руйнування економіки, ніхто не виживе, потім буде важко контролювати
- Слова, які підкреслюють негайність дій: треба робити це зараз, завтра може бути пізно, це вже трапилося

Тексти і лексика можуть стосуватися мобілізації як покарання, апелювання до необхідності закінчити війну/почати перемовини з росією, бо Україна не витримає економічно подовженої війни, буде ще гірше, всі помруть від атомного вибуху, в тому числі від кари Бога.

Приклади:

Главное из выступления Путина на заседании Совбеза: - бандеровцы и неонацисты выставляют тяжёлое вооружение прямо в центральных районах крупных городов, включая Киев и Харьков. - неонацисты планируют использовать детей, жен и стариков в качестве живого щита. - в Киеве засела "шайкой наркоманов и неонацистов", которая взяла в заложники весь украинский народ. (! «неонацисты» відносимо до апелювання до ненависті та відрази)

Алешки. Херсонская область. Разгромленная колона ВСУ. Обратите внимание, что большая часть техники просто брошена.

Когда <mark>раздали калаши всем желающим</mark>. На трассе Запорожье-Днепр мародеры пытались захватить машину АТБ с продуктами

Важливо! Повідомлення типу «Тривога! Всі в укриття!» не є маніпуляцією до страху. Тому що є висока вірогідність, що це реальна небезпека. Але фразу "Бережіть себе!" відносимо до Аппеляції страху.

4 Апелювання до гніву (Emotion_Anger)

Спричинення гніву або обурення шляхом акцентування на негативних аспектах події або ситуації з метою викликати емоційну реакцію у *українців* та вплинути на їхні переконання або поведінку.

Що робити: Виділяти слова і фрази, які відповідають апеляції до гніву. *Які методи використовують:*

- Використання сильних емоційних слів, які спонукають до гніву або обурення, наприклад: "шокуючий", "обурюючий", "позорний", "скандальний", "клята війна".
- Підсилення негативних аспектів, представлення тільки негативної сторони події або ситуації, не згадуючи позитивні аспекти чи альтернативні думки.

- Використання емоційно заряджених описів, які викликають обурення або гнів, змішуються з фактами, щоб підсилити емоційну реакцію.
- Безапеляційність і впевненість в твердженні, яке викликає гнів: безсумнівно, як завжди

Приклади:

Бо <mark>безсумнівно</mark>, що підприємства, які наймають <mark>нелегальних іноземців</mark>, вчиняють <mark>злочин</mark>.

Ця компанія <mark>безсоромно експлуатує своїх працівників</mark> і <mark>збагачається на їхньому горі!</mark>

Ми <mark>не можемо дозволити, щоб наші права були порушені</mark> і злочинці залишалися безкарними!

Ця система є <mark>несправедливою</mark> і <mark>пригнічує найвразливіші</mark> групи нашого суспільства!

Різниця!

Основна різниця між техніками **Апелювання до Страху** та **Апелювання до Гніву** полягає в тому, яку саме емоцію намагаються викликати.

Маніпуляція аппелювання до страху спрямована на виклик страху або тривоги, зазвичай шляхом підкреслення небезпеки, загрози або негативних наслідків певної ситуації або дії. Обов'язково є факти чи аргументи.

З іншого боку, **маніпуляція аппелювання до гніву** спрямована на виклик гніву або обурення у цільової аудиторії. Це може бути досягнуто за допомогою акцентування на негативних аспектах, образах або несправедливості певної ситуації. Не обов'язково є факти чи аргументи щодо цього.

5. Апелювання до ненависті та відрази (Emotion_Hate_Disgust)

Викликання ненависті чи відрази, застосовуючи стереотипні фрази чи слова, що принижують гідність людини чи групи людей, певної ідеї, які вони підтримують, порівнюючи їх з тваринами чи негідниками. Відраза викликається не тільки ворожнечею, але й відчуттям фізичного або морального огиди до певного об'єкта.

Важливо! Відмічаємо слова ненависті і відрази до українського народу чи групп людей в україні. Слова ненависті щодо російської армії НЕ виділяємо, як, наприклад, орки, русня і т.п.

Що робити: Виділяти слова і фрази, які відповідають апеляції до ненависті чи відрази. *Які методи використовують:*

- Використання стереотипних лейблів щодо українського народу, груп українців чи інших груп людей: хохли, укропи, всі цигани злодюжки, порохоботи, бандери, зомбоящики.
- Використання назв до людини чи групи людей, які принижують її гідність і використовуються зверхньо
- Використання порівнянь з людиною чи її діями, які викликають огиду, щоб пов'язати її з певною ідеєю: нацисти при українській владі, вбитий журналіст був геєм.
  - певної ідеї, поведінки або особи.

Тексти можуть стосуватися різних груп українців з Заходу і Сходу, різних релігійних вірувань, груп українців, які спілкуються російською мовою чи ненавидять тих, хто спілкується російською, етнічної належності людини, яку призначають на якусь посаду, як кримський татарин чи єврей, груп, які голосували чи підтримують якусь конкретну партію, слідкують за різними каналами медіа чи через різні канали.

Приклади:

Порохоботи не голосують за рішення.

Важливо! Використання фрази "нацистський режим" відноситься як до Сумнівів в українській владі, так і до Аппелювання до ненависті.

6. Насичена мова та інші емоції (Emotion other)

Звернення до емоційних закликів і фраз з сильною конотацією, щоб переконати іншого викликаючи почуття, а не надаючи аргументи і докази. Навантажені слова та фрази мають значний емоційний підтекст і викликають різко позитивну або негативну реакцію, що виходить за межі їхнього буквального значення. Також, сюди включаємо звернення до милосердя, щоб викликати почуття жалю, але без наведення доказів.

Важливо! В цю категорію не входять апелювання до таких емоцій як страх, гнів, ненависть чи відраза.

Що робити: Виділяти слова і фрази, які відповідають насиченій мові. Які методи використовують:

- Провокаційна мова. Слова, які мають сильні позитивні чи негативні конотації, емоційно заряджені або призначені для того, щоб викликати сильну реакцію: "жахливий", "страшний", "погано", "чудовий", « в страшенному відчаю», "вражаючий", "найкращий", "катастрофа", "трагедія", "перемога", "триумф".
- Використання слів, які асоціюються з злочинним світом, але використовуються як підсилення мови в звичайному контексті: напад в ЗМІ, підрив шлюбу, смертельний гріх, справжня війна з жінками.
- Бінарне мислення. Навантажені слова часто підкреслюють крайнощі: "найкращий", "найкращий", "абсолютно жахлива ситуація", "найкращий день у вашому житті".
- Уживання інтенсивних слів і виразів: "абсолютно важливо", "непохитно впевнений", "абсолютний виграш", "повністю вразив".
- Вживання вигуків, оманливих порівнянь, неважливий для теми слів, але які додають негативної чи позитивної реакції: розповсюджується як рак
- Використання гучних фраз з знаком оклика, використання лайки, пристрасні та емоційні висловлювання.
- ! Важливо: якщо слово написано з великих літер, але не є емоційно забарвленим, ми його не виділяємо.
- ! Важливо, не переплутати слова в контексті з апелюванням до страху, гніву, ненависті та відрази.

Приклади:

Знов ТЦК і знов інцидент з використання автомобіля швидкої допомоги, щоб забрати «ухилянта» біля дому. Плюс одна фобія викликати швидку. (! «ухилянта» відносимо до апелювання до ненависті та відрази)

Шааф опублікував у Твіттері попередження напередодні рейду в північній Каліфорнії минулого місяця, що викликало обурення представників імміграційної та митної служби та адміністрації Трампа. "Як ти міг!" Про це заявив генеральний прокурор Джефф Сешнс у Каліфорнії цього місяця, звертаючись до Шаафа.

Поки в країні <mark>чілить ху*ва купа корупціонерів, «полювання» відкрили</mark> на «незручних» журналістів. <mark>Звучить як сюр</mark>, але це наша реальність.

Алгоритм дій по вибору правильної маніпулятивної техніки, є в окремому файлі як картинка.